Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 13ης Ιανουαρίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Παραδεκτό – Άρθρο 267 ΣΛΕΕ – Έννοια του όρου "δικαστήριο κράτους μέλους" – Πειθαρχικό συμβούλιο δικηγορικού συλλόγου – Πειθαρχική εξέταση κατά δικηγόρου – Απόφαση του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών περί μη υπάρξεως πειθαρχικού παραπτώματος και περί περατώσεως της διαδικασίας – Προσφυγή ασκηθείσα από τον Υπουργό Δικαιοσύνης ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου – Οδηγία 2006/123/ΕΚ – Υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά – Άρθρο 4, σημείο 6, και άρθρο 10, παράγραφος 6 – Σύστημα χορήγησης άδειας – Ανάκληση άδειας – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Μη εφαρμογή»

Στην υπόθεση C-55/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας, Πολωνία) με απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Ιανουαρίου 2020, στο πλαίσιο της διαδικασίας που κίνησε ο

Minister Sprawiedliwości

παρισταμένων των:

Prokurator Krajowy – Pierwszy Zastępcy Prokuratora Generalnego,

Rzecznik Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal (εισηγήτρια), πρόεδρο του δευτέρου τμήματος, προεδρεύουσα του τρίτου τμήματος, J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi και N. Wahl, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Bobek

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο Prokurator Krajowy – Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego, διά των R. Hernand και B. Święczkowski,

– η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. K. Bulterman και τον J. M. Hoogveld,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη, αρχικώς από τις L. Armati και K. Herrmann και τους S. L. Kalėda και H. Støvlbæk, και στη συνέχεια από τις L. Armati και K. Herrmann και τον S. L. Kalėda,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Ιουνίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (ΕΕ 2006, L 376, σ. 36), καθώς και την ερμηνεία του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας που κίνησε ο Minister Sprawiedliwości (Υπουργός Δικαιοσύνης, Πολωνία) κατά της αποφάσεως υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών με την οποία περατώθηκε πειθαρχική εξέταση διενεργηθείσα κατά δικηγόρου, αφού διαπιστώθηκε ότι δεν υφίστατο πειθαρχικό παράπτωμα καταλογιστέο στον εμπλεκόμενο δικηγόρο.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2006/123

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 33 και 39 της οδηγίας 2006/123 έχουν ως εξής:

«(33) Οι υπηρεσίες που διέπονται από την παρούσα οδηγία αφορούν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων που μεταβάλλονται διαρκώς […]. Διέπονται επίσης από την παρούσα οδηγία οι υπηρεσίες που παρέχονται τόσο σε επιχειρήσεις όσο και σε καταναλωτές, όπως είναι οι υπηρεσίες νομικών ή φορολογικών συμβούλων, […]

[…]

(39) Η έννοια του “συστήματος χορήγησης άδειας” θα πρέπει να καλύπτει, μεταξύ άλλων, τις διοικητικές διαδικασίες βάσει των οποίων χορηγούνται άδειες, εγκρίσεις ή παραχωρήσεις, καθώς επίσης και την υποχρέωση του προσώπου που επιθυμεί να ασκήσει τη δραστηριότητα να γίνει μέλος επαγγελματικού οργάνου ή να εγγραφεί σε σχετικό μητρώο ή βάση δεδομένων, να διοριστεί επίσημα σε κάποιο όργανο ή να αποκτήσει επαγγελματική κάρτα που να πιστοποιεί την ιδιότητά του ως μέλους συγκεκριμένου επαγγελματικού κλάδου. […]»

4 Το άρθρο 1, παράγραφος 5, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τους κανόνες ποινικού δικαίου των κρατών μελών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να περιορίζουν την ελευθερία παροχής υπηρεσιών εφαρμόζοντας διατάξεις ποινικού δικαίου οι οποίες ρυθμίζουν ειδικά ή επηρεάζουν την πρόσβαση σε δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών ή την άσκησή τους, κατά παρέκκλιση των κανόνων της παρούσας οδηγίας.»

5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα ακόλουθα:

«Αν οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας έρχονται σε σύγκρουση με διάταξη άλλης κοινοτικής πράξης που ρυθμίζει τις ειδικές πτυχές της πρόσβασης και της άσκησης δραστηριότητας παροχής υπηρεσίας σε ειδικούς τομείς ή ειδικά επαγγέλματα, η διάταξη της άλλης κοινοτικής πράξης υπερισχύει και εφαρμόζεται σ’ αυτούς τους ειδικούς τομείς ή τα ειδικά επαγγέλματα. […]»

6 Το άρθρο 4 της ίδιας οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

1) ως “υπηρεσία” νοείται κάθε μη μισθωτή οικονομική δραστηριότητα, που παρέχεται κατά κανόνα έναντι αμοιβής, κατά το άρθρο [57 ΣΛΕΕ]·

[…]

6) ως “σύστημα χορήγησης άδειας” νοείται κάθε διαδικασία που υποχρεώνει τον πάροχο ή τον αποδέκτη της υπηρεσίας να υποβάλει αίτηση στην αρμόδια αρχή για την έκδοση επίσημης ή σιωπηρής απόφασης σχετικά με την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή με την άσκησή της·

7) ως “απαίτηση” νοείται κάθε υποχρέωση, απαγόρευση, προϋπόθεση ή όριο που προβλέπεται στις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών ή προκύπτει από τη νομολογία, τη διοικητική πρακτική, τους κανόνες επαγγελματικών συλλόγων ή τους συλλογικούς κανόνες επαγγελματικών ενώσεων ή οργανώσεων που εγκρίνονται στο πλαίσιο της άσκησης της νομικής αυτονομίας τους· […]

[…]».

7 Στο τμήμα 1, το οποίο φέρει τον τίτλο «Άδειες», του κεφαλαίου ΙΙΙ, που επιγράφεται «Ελευθερία εγκατάστασης των παρόχων υπηρεσιών», περιλαμβάνεται το άρθρο 9 της οδηγίας 2006/123, το οποίο προβλέπει στην παράγραφό του 3 τα εξής:

«Το παρόν τμήμα δεν εφαρμόζεται στις πτυχές των συστημάτων χορήγησης άδειας που διέπονται αμέσως ή εμμέσως από άλλες κοινοτικές πράξεις.»

8 Στο ως άνω τμήμα 1 περιλαμβάνεται και το άρθρο 10 της οδηγίας 2006/123, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας» και το οποίο προβλέπει, στην παράγραφο 6, τα ακόλουθα:

«Πλην των περιπτώσεων χορήγησης άδειας, κάθε απόφαση των αρμόδιων αρχών, συμπεριλαμβανομένης της άρνησης ή της ανάκλησης μιας άδειας, αιτιολογείται πλήρως και μπορεί να προσβληθεί ενώπιον των δικαστηρίων ή άλλων φορέων έννομης προστασίας.»

9 Το τμήμα 2 του κεφαλαίου ΙΙΙ της οδηγίας 2006/123, το οποίο περιλαμβάνει τα άρθρα 14 και 15 της εν λόγω οδηγίας, αφορά τις απαιτήσεις σχετικά με την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή την άσκησή της οι οποίες απαγορεύονται ή υπόκεινται σε αξιολόγηση.

Η οδηγία 98/5/ΕΚ

10 Η αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας 98/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998, για τη διευκόλυνση της μόνιμης άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος σε κράτος μέλος διάφορο εκείνου στο οποίο αποκτήθηκε ο επαγγελματικός τίτλος (ΕΕ 1998, L 77, σ. 36), έχει ως εξής:

«[Εκτιμώντας] ότι η παρούσα οδηγία, σύμφωνα με τους σκοπούς της, αποφεύγει να ρυθμίσει αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις και δεν θίγει τους εθνικούς επαγγελματικούς κανόνες παρά μόνο στο μέτρο που είναι απαραίτητο για να επιτύχει πραγματικά τον στόχο της· ότι, ιδίως, δεν θίγει τους εθνικούς κανόνες που διέπουν την πρόσβαση στο επάγγελμα του δικηγόρου και την άσκησή του υπό τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής».

11 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:

«Η παρούσα οδηγία έχει ως στόχο να διευκολύνει την επί μονίμου βάσεως άσκηση του επαγγέλματος του δικηγόρου με την ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία ή του εμμίσθου σε άλλο κράτος μέλος, διάφορο εκείνου στο οποίο αποκτήθηκαν τα επαγγελματικά προσόντα.»

Το πολωνικό δίκαιο

Ο νόμος περί δικηγόρων

12 Το άρθρο 9 του ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (νόμου περί δικηγόρων), της 26ης Μαΐου 1982 (Dz. U. αριθ. 16, θέση 124), όπως έχει τροποποιηθεί, προβλέπει τα εξής:

«1. Τα όργανα του δικηγορικού σώματος είναι τα εξής: η εθνική γενική συνέλευση των δικηγορικών συλλόγων, το ανώτατο συμβούλιο των δικηγορικών συλλόγων, το ανώτατο πειθαρχικό συμβούλιο, ο υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών και η ανώτατη επιτροπή ελέγχου.

2. Μόνο δικηγόροι μπορούν να μετέχουν στα όργανα του δικηγορικού σώματος.»

13 Το άρθρο 11 του νόμου αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Οι εκλογές των οργάνων του δικηγορικού σώματος και των οργάνων των [τοπικών] δικηγορικών συλλόγων […] διεξάγονται με μυστική ψηφοφορία, ο δε αριθμός υποψηφίων είναι απεριόριστος.

2. Η θητεία των μελών των οργάνων του δικηγορικού σώματος και των οργάνων των [τοπικών] δικηγορικών συλλόγων […] είναι τετραετής, πλην όμως αυτά υποχρεούνται να ασκούν τα καθήκοντά τους έως την ανάληψη καθηκόντων εκ μέρους των νεοεκλεγέντων οργάνων.

[…]

4. Τα μέλη των οργάνων που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 δύνανται να παυθούν από τα καθήκοντά τους πριν από τη λήξη της θητείας τους από το όργανο που τα έχει εκλέξει.

[…]»

14 Το άρθρο 39 του νόμου αυτού ορίζει τα εξής:

«Τα όργανα του τοπικού δικηγορικού συλλόγου είναι:

1) η συνέλευση του τοπικού δικηγορικού συλλόγου, συγκείμενη από τους δικηγόρους που ασκούν το επάγγελμα και τους εκπροσώπους των λοιπών δικηγόρων·

[…]

3) το πειθαρχικό συμβούλιο·

3a) ο υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών.

[…]»

15 Το άρθρο 40 του ίδιου νόμου προβλέπει τα ακόλουθα:

«Στις αρμοδιότητες της γενικής συνελεύσεως του τοπικού δικηγορικού συλλόγου εμπίπτουν:

[…]

2) η εκλογή του προέδρου του δικηγορικού συλλόγου, του προέδρου του πειθαρχικού συμβουλίου, του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών, […] καθώς και των τακτικών και αναπληρωματικών μελών του […] πειθαρχικού συμβουλίου […]·

[…]».

16 Το άρθρο 51 του νόμου περί δικηγόρων ορίζει τα εξής:

«1. Το πειθαρχικό συμβούλιο απαρτίζεται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο, τα τακτικά μέλη και τα αναπληρωματικά μέλη.

2. Το πειθαρχικό συμβούλιο κρίνει σε πλήρη σύνθεση αποτελούμενη από τρεις δικαστές.»

17 Το άρθρο 58 του νόμου αυτού προβλέπει τα ακόλουθα:

«Στη δικαιοδοσία του ανώτατου συμβουλίου υπάγονται τα ακόλουθα ζητήματα:

[…]

13) η αναστολή του δικαιώματος άσκησης καθηκόντων λόγω παραβάσεως ουσιωδών υποχρεώσεων των μελών των οργάνων δικηγορικών συλλόγων και των οργάνων τοπικών ενώσεων δικηγόρων, εξαιρουμένων των μελών των πειθαρχικών συμβουλίων, και η προσφυγή ενώπιον των αρμοδίων οργάνων για ανάκλησή της·

[…]».

18 Το άρθρο 80 του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«Οι δικηγόροι […] υπέχουν πειθαρχική ευθύνη για συμπεριφορές αντίθετες προς τον νόμο, τις αρχές δεοντολογίας ή την αξιοπρέπεια του επαγγέλματος ή για παράβαση των επαγγελματικών υποχρεώσεών τους […]».

19 Το άρθρο 81, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου προβλέπει τα ακόλουθα:

«Οι πειθαρχικές ποινές είναι οι ακόλουθες:

1) σύσταση·

2) επίπληξη·

3) χρηματική ποινή·

4) προσωρινή παύση της ασκήσεως των επαγγελματικών δραστηριοτήτων για χρονικό διάστημα από τρεις μήνες έως και πέντε έτη·

5) *καταργήθηκε*

6) οριστική παύση ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος.»

20 Το άρθρο 82, παράγραφος 2, του νόμου περί δικηγόρων ορίζει τα εξής:

«Η οριστική παύση ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος συνεπάγεται τη διαγραφή από το μητρώο των δικηγόρων χωρίς δικαίωμα υποβολής αίτησης επανεγγραφής στο εν λόγω μητρώο για χρονικό διάστημα 10 ετών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση περί οριστικής παύσεως ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος κατέστη αμετάκλητη.»

21 Στο άρθρο 88a, παράγραφοι 1 και 4, του εν λόγω νόμου επισημαίνονται τα ακόλουθα:

«1. Οι αποφάσεις και οι διατάξεις που περατώνουν την πειθαρχική διαδικασία κοινοποιούνται αυτεπαγγέλτως, με την αιτιολογία τους, στους διαδίκους και στον Υπουργό Δικαιοσύνης.

[…]

4. Οι διάδικοι και ο Υπουργός Δικαιοσύνης έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν προσφυγή κατά αποφάσεων και διατάξεων που περατώνουν την πειθαρχική διαδικασία εντός προθεσμίας 14 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης αντιγράφου της απόφασης ή της διάταξης, η οποία συνοδεύεται από σχετική αιτιολογία και οδηγίες σχετικά με την προθεσμία και τον τρόπο άσκησης της προσφυγής.»

22 Το άρθρο 89, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«Το πειθαρχικό συμβούλιο ασκεί τα δικαιοδοτικά καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία.»

23 Το άρθρο 91, παράγραφοι 2 και 3, του ίδιου νόμου προβλέπει τα ακόλουθα:

«2. Το πειθαρχικό συμβούλιο εξετάζει όλες τις υποθέσεις ως πρωτοβάθμιο δικαστήριο, εξαιρουμένων των […] προσφυγών κατά αποφάσεως του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών περί μη κινήσεως πειθαρχικής διαδικασίας ή περί περατώσεως της πειθαρχικής διαδικασίας.

3. Το ανώτατο πειθαρχικό συμβούλιο εξετάζει:

1) ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, τις υποθέσεις που εκδικάζει σε πρώτο βαθμό το πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου·

[…]».

24 Το άρθρο 91a, παράγραφος 1, του νόμου περί δικηγόρων ορίζει τα εξής:

«Οι διάδικοι, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο Συνήγορος του Πολίτη και ο πρόεδρος του ανωτάτου συμβουλίου των δικηγορικών συλλόγων δύνανται να ασκήσουν ενώπιον του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] αναίρεση κατά των αποφάσεων που εκδίδει σε δεύτερο βαθμό το ανώτατο πειθαρχικό συμβούλιο.»

25 Το άρθρο 91b του νόμου αυτού προβλέπει τα ακόλουθα:

«Αίτηση αναιρέσεως μπορεί να ασκηθεί λόγω πρόδηλης παραβάσεως του δικαίου, καθώς και σε περίπτωση προδήλως δυσανάλογης πειθαρχικής κυρώσεως.»

26 Το άρθρο 91c του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«Η αναίρεση ασκείται μέσω του ανωτάτου πειθαρχικού συμβουλίου εντός προθεσμίας 30 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης, η οποία συνοδεύεται από σχετική αιτιολογία.»

27 Το άρθρο 95n του νόμου περί δικηγόρων ορίζει τα ακόλουθα:

«Σε περιπτώσεις που δεν διέπονται από τον παρόντα νόμο, οι ακόλουθες διατάξεις εφαρμόζονται κατ' αναλογία στις πειθαρχικές διαδικασίες:

1) οι διατάξεις του Kodeks postępowania karnego (κώδικα ποινικής δικονομίας)·

[…]».

Ο κώδικας ποινικής δικονομίας

28 Κατά το άρθρο 100, παράγραφος 8, του κώδικα ποινικής δικονομίας:

«Μετά τη δημοσίευση ή την έκδοση της απόφασης και διάταξης, οι διάδικοι ενημερώνονται σχετικά με το δικαίωμά τους να ασκήσουν ένδικα μέσα, καθώς και με την προθεσμία και τον τρόπο άσκησής τους, ή σχετικά με το ότι η απόφαση ή η διάταξη δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα.»

29 Το άρθρο 521 του κώδικα αυτού προβλέπει τα εξής:

«Ο [Prokurator Generalny (εθνικός Γενικός Εισαγγελέας)] και ο [Rzecznik Praw Obywatelskich (Συνήγορος του Πολίτη)] μπορούν να ασκήσουν αναίρεση κατά οριστικής απόφασης δικαστηρίου περατώνουσας τη δίκη.»

30 Το άρθρο 525 του εν λόγω κώδικα ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Ο αναιρεσείων ασκεί αναίρεση ενώπιον του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] μέσω του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου.

2. Στην περίπτωση που διαλαμβάνεται στο άρθρο 521, η αναίρεση ασκείται απευθείας ενώπιον του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].»

Ο νόμος περί εισαγγελικών λειτουργών

31 Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (νόμου περί εισαγγελικών λειτουργών), της 28ης Ιανουαρίου 2016 (Dz. U. του 2016, θέση 177), ορίζει τα εξής:

«Ο [εθνικός] Γενικός Εισαγγελέας προΐσταται της εισαγγελικής αρχής. Τα καθήκοντα του [εθνικού] Γενικού Εισαγγελέα ασκούνται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης. […]»

Ο νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου

32 Κατά τον ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. του 2018, θέση 5), το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) αποτελείται από πλείονα τμήματα, μεταξύ των οποίων καταλέγονται το ποινικό και το πειθαρχικό τμήμα.

33 Κατά το άρθρο 24 του νόμου αυτού, στη δικαιοδοσία του ποινικού τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) υπάγονται, μεταξύ άλλων, οι υποθέσεις που εκδικάζονται βάσει του κώδικα ποινικής δικονομίας και οι λοιπές υποθέσεις στις οποίες έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του εν λόγω κώδικα.

34 Το άρθρο 27, παράγραφος 1, σημείο 1, στοιχείο b, πρώτη περίπτωση, του εν λόγω νόμου ορίζει ότι στη δικαιοδοσία του πειθαρχικού τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) υπάγονται, μεταξύ άλλων, οι υποθέσεις που αφορούν πειθαρχικές διαδικασίες οι οποίες κινούνται δυνάμει του νόμου περί δικηγόρων.

Η νομολογία του ποινικού και του πειθαρχικού τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)

35 Το ποινικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και η νομική θεωρία υιοθετούν μέχρι τούδε την άποψη ότι ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας και ο Συνήγορος του Πολίτη δεν δύνανται να ασκούν αναίρεση κατά των αποφάσεων του πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου με τις οποίες επικυρώνεται απόφαση του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών να μην κινήσει πειθαρχική διαδικασία. Το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά, συναφώς, ότι

ο νόμος περί δικηγόρων διέπει καθ' όλα το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως και ότι, κατά το άρθρο 95n του συγκεκριμένου νόμου, το άρθρο 521 του κώδικα ποινικής δικονομίας δεν τυγχάνει, ως εκ τούτου, εφαρμογής.

36 Εντούτοις, σε απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2019, το πειθαρχικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) υιοθέτησε την αντίθετη άποψη, καθόσον έκρινε ότι το άρθρο 521 του κώδικα ποινικής δικονομίας τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση τέτοιων αποφάσεων του πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου και ότι, κατά συνέπεια, ήταν παραδεκτή αναίρεση ασκηθείσα από τον εθνικό Γενικό Εισαγγελέα κατά διατάξεως του Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας, Πολωνία) με την οποία επικυρώθηκε η απόφαση του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών περί περατώσεως πειθαρχικής εξετάσεως διενεργηθείσας κατά δικηγόρου.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

37 Με έγγραφο της 20ής Ιουλίου 2017, ο Prokurator Krajowy – Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego (εθνικός εισαγγελέας — πρώτος αναπληρωτής του εθνικού Γενικού Εισαγγελέα, Πολωνία, στο εξής: εθνικός εισαγγελέας) ζήτησε από τον Rzecznik Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας, Πολωνία, στο εξής: υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών) να κινήσει πειθαρχική διαδικασία κατά του δικηγόρου R. G., εκτιμώντας ότι ο συγκεκριμένος δικηγόρος, προβαίνοντας δημοσίως σε ορισμένες δηλώσεις οι οποίες φέρονται να ενέχουν απειλές κατά του Υπουργού Δικαιοσύνης, υπερέβη τα όρια της ελευθερίας έκφρασης των δικηγόρων και υπέπεσε σε πειθαρχικό παράπτωμα.

38 Με απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2017, ο υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών απέρριψε το ως άνω αίτημα κινήσεως πειθαρχικής διαδικασίας. Κατόπιν προσφυγής που άσκησε ο εθνικός εισαγγελέας, η απόφαση αυτή ακυρώθηκε με διάταξη του Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) της 23ης Μαΐου 2018, συνεπεία της οποίας η υπόθεση αναπέμφθηκε στον υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών προς επανεξέταση. Με απόφαση της 18ης Ιουνίου 2018, ο εν λόγω υπεύθυνος κίνησε διαδικασία πειθαρχικής εξετάσεως κατά του δικηγόρου R. G., η οποία περατώθηκε με απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2018 διαπιστώνουσα ότι ο εμπλεκόμενος δικηγόρος δεν είχε υποπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα. Κατόπιν προσφυγών που άσκησαν ο Υπουργός Δικαιοσύνης και ο εθνικός εισαγγελέας, το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) ακύρωσε, στις 13 Ιουνίου 2019, την ως άνω απόφαση του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών, η δε υπόθεση αναπέμφθηκε εκ νέου στον τελευταίο.

39 Με απόφαση της 8ης Αυγούστου 2019, ο υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών περάτωσε εκ νέου τη διαδικασία πειθαρχικής εξετάσεως, καθόσον διαπίστωσε ότι δεν συνέτρεχαν τα συστατικά στοιχεία πειθαρχικού παραπτώματος εκ μέρους του δικηγόρου R. G. Ενώπιον του Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικού συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Βαρσοβίας) εκκρεμεί προσφυγή την οποία άσκησε ο Υπουργός Δικαιοσύνης κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως.

40 Στο πλαίσιο αυτό, το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι εκτιμά ότι πληροί όλες τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να μπορεί να χαρακτηριστεί ως δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, οπότε βασίμως ζητεί από το Δικαστήριο την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

41 Το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) διερωτάται, κατ' αρχάς, αν το άρθρο 47 του Χάρτη έχει εφαρμογή στο πλαίσιο διαδικασίας όπως αυτή της οποίας έχει επιληφθεί στην υπόθεση της κύριας δίκης. Κατά το εν λόγω συμβούλιο, τούτο ισχύει αν γίνει δεκτό ότι η συγκεκριμένη διαδικασία άπτεται του καθεστώτος εγγραφής στο μητρώο δικηγόρων, δηλαδή, κατά το εν λόγω συμβούλιο, ενός συστήματος χορηγήσεως αδείας, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 6, της οδηγίας 2006/123 και του κεφαλαίου της ΙΙΙ, καθόσον η εν λόγω διαδικασία δύναται, ενδεχομένως, να έχει ως αποτέλεσμα την οριστική παύση ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος εκ μέρους του οικείου δικηγόρου και, στην περίπτωση αυτή, τη διαγραφή του από το μητρώο δικηγόρων. Η διαγραφή αυτή συνιστά, συγκεκριμένα, ανάκληση αδείας, κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 6, της εν λόγω οδηγίας.

42 Εν συνεχεία, εάν κριθεί ότι το άρθρο 47 του Χάρτη έχει εφαρμογή στην κύρια δίκη, το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) διερωτάται, για διάφορους λόγους, ως προς την ερμηνεία της διατάξεως αυτής.

43 Πρώτον, το εν λόγω συμβούλιο επισημαίνει ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι είναι παραδεκτή αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως την οποία καλείται να εκδώσει στην κύρια δίκη, αρμόδιο όργανο να επιληφθεί της αιτήσεως αναιρέσεως είναι, κατά το άρθρο 27, παράγραφος 1, σημείο 1, στοιχείο b, πρώτη περίπτωση, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το πειθαρχικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Από την απόφαση, όμως, του εν λόγω δικαστηρίου της 5ης Δεκεμβρίου 2019, η οποία εκδόθηκε κατόπιν της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982), προκύπτει ότι το ως άνω τμήμα δεν συνιστά ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη.

44 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου Βαρσοβίας), το οποίο θα κληθεί, μετά την έκδοση της αποφάσεώς του επί της διαφοράς της κύριας δίκης, να ενημερώσει τους διαδίκους σχετικά με τη δυνατότητά τους να ασκήσουν ένδικο μέσο κατά της αποφάσεως, ζητεί να διευκρινιστεί αν το ίδιο θα οφείλει, στο πλαίσιο αυτό, να μην εφαρμόσει το άρθρο 27, παράγραφος 1, σημείο 1, στοιχείο b, πρώτη περίπτωση, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και, κατά συνέπεια, να ενημερώσει τους διαδίκους για τη δυνατότητά τους να ασκήσουν αναίρεση ενώπιον του ποινικού τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Ομοίως, σε περίπτωση κατά την οποία ασκηθεί πράγματι τέτοια αναίρεση, το πειθαρχικό συμβούλιο ζητεί να διευκρινιστεί εάν θα υποχρεούται να διαβιβάσει την αίτηση αναιρέσεως στο εν λόγω ποινικό τμήμα και όχι στο πειθαρχικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου).

45 Δεύτερον, το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) διερωτάται αν, σε περίπτωση κατά την οποία κληθεί να γνωστοποιήσει στους διαδίκους την ύπαρξη ή μη ενδίκου μέσου κατά της αποφάσεως που πρόκειται να εκδώσει, οφείλει, ενδεχομένως, να μη λάβει υπόψη τη μνημονευόμενη στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως νομολογία του πειθαρχικού τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου

Δικαστηρίου), κατά την οποία, σε υποθέσεις όπως αυτή που εκκρεμεί στην κύρια δίκη, ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας δύναται να ασκήσει παραδεκτώς αναίρεση, αλλά αντιθέτως οφείλει να ακολουθήσει συναφώς την πάγια νομολογία του ποινικού τμήματος του εν λόγω δικαστηρίου, η οποία μνημονεύεται στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως και κατά την οποία δεν επιτρέπεται η άσκηση τέτοιας αναιρέσεως.

46 Τρίτον, το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) επισημαίνει ότι η προσφυγή της οποίας έχει επιληφθεί ασκήθηκε από τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Ένα, όμως, από τα στοιχεία βάσει των οποίων το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) έκρινε, με την προμνημονευθείσα απόφασή του της 5ης Δεκεμβρίου 2019, ότι το πειθαρχικό τμήμα του συγκεκριμένου δικαστηρίου δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο ήταν ακριβώς η εξάρτηση του εν λόγω τμήματος από την εκτελεστική εξουσία και η επιρροή την οποία ασκεί ο Υπουργός Δικαιοσύνης όσον αφορά τη σύνθεση του τμήματος. Λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων αυτών, το πειθαρχικό συμβούλιο φρονεί ότι ακόμη και εάν κρίνει, βάσει των απαντήσεων τις οποίες θα δώσει το Δικαστήριο στα ζητήματα που εγείρονται στις σκέψεις 44 και 45 της παρούσας αποφάσεως, ότι δεν επιτρέπεται η άσκηση αναιρέσεως και ότι τυχόν προσφυγές κατά της απορρίψεως αυτής της δυνατότητας ασκήσεως αναιρέσεως πρέπει να διαβιβαστούν στο ποινικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), θα εξακολουθεί να υφίσταται ο κίνδυνος αναίρεση, η οποία θα ασκηθεί από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, υπό την ιδιότητά του ως εθνικού Γενικού Εισαγγελέα, ενώπιον του πειθαρχικού τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), να κριθεί παραδεκτή και να εκδικαστεί από το τελευταίο αυτό τμήμα. Υπό τις συνθήκες αυτές, το πειθαρχικό συμβούλιο διερωτάται αν, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ενδεχόμενο αυτό, δύναται βασίμως να μην αποφανθεί επί της προσφυγής που εκκρεμεί επί του παρόντος ενώπιόν του.

47 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εφαρμόζονται οι διατάξεις του κεφαλαίου III της οδηγίας [2006/123], και ειδικότερα το άρθρο 10, παράγραφος 6, της οδηγίας αυτής, σε διαδικασία η οποία αφορά την πειθαρχική ευθύνη δικηγόρων και αλλοδαπών νομικών που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο δικηγόρων και στο πλαίσιο της οποίας μπορεί, μεταξύ άλλων, να επιβληθεί στον μεν δικηγόρο χρηματική ποινή, προσωρινή παύση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή οριστική παύση από το δικηγορικό λειτούργημα, στον δε αλλοδαπό νομικό χρηματική ποινή, αναστολή του δικαιώματος παροχής νομικών υπηρεσιών εντός της Δημοκρατίας της Πολωνίας ή απαγόρευση παροχής νομικών υπηρεσιών εντός της Δημοκρατίας της Πολωνίας; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο ερώτημα αυτό, έχουν οι διατάξεις [του Χάρτη], και ειδικότερα το άρθρο του 47, εφαρμογή στην ως άνω διαδικασία ενώπιον των [πειθαρχικών] δικαστηρίων δικηγόρων, σε υποθέσεις στις οποίες κατά των αποφάσεων των δικαστηρίων αυτών δεν χωρεί κανένα ένδικο μέσο ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ή μπορεί να ασκηθεί μόνον έκτακτο ένδικο μέσο, όπως η αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία), ακόμη και όταν όλα τα κρίσιμα στοιχεία της υπόθεσης περιορίζονται στο εσωτερικό ενός και μόνον κράτους μέλους;

2) Σε περίπτωση στην οποία –στο πλαίσιο της μνημονευόμενης στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα διαδικασίας– αρμόδιο για την εξέταση αίτησης αναίρεσης κατά απόφασης ή διάταξης του πειθαρχικού συμβουλίου δικηγορικού συλλόγου ή έφεσης κατά διάταξης η οποία δεν επιτρέπει την άσκηση αναίρεσης είναι, σύμφωνα με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις, όργανο το οποίο, κατά την εκτίμηση του δικάζοντος δικαστηρίου η οποία

ταυτίζεται με την κρίση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) που περιέχεται στην απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2019 […] δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, επιβάλλεται να μην εφαρμοστούν οι εθνικές διατάξεις που καθιστούν αρμόδιο το εν λόγω όργανο, έχει δε το πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου υποχρέωση να παραπέμψει την ως άνω αίτηση αναίρεσης ή έφεση για να εξεταστεί από το δικαστικό όργανο που θα ήταν αρμόδιο προς τούτο εάν δεν ίσχυαν οι ως άνω εθνικές διατάξεις;

3) Σε περίπτωση στην οποία –στο πλαίσιο της μνημονευόμενης στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα διαδικασίας– δεν δύναται, κατά την άποψη του δικάζοντος δικαστηρίου, να ασκηθεί αναίρεση κατά απόφασης ή διάταξης του πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου ούτε από τον εθνικό Γενικό Εισαγγελέα) ούτε από τον Συνήγορο του Πολίτη, και η άποψη αυτή είναι:
   α) αντίθετη προς την άποψη που διατύπωσε το πειθαρχικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) υπό επταμελή σύνθεση, με την απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2019 […], δηλαδή το όργανο που είναι αρμόδιο, σύμφωνα με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις, για την εξέταση της έφεσης κατά διάταξης η οποία δεν επιτρέπει την άσκηση αναίρεσης, όργανο το οποίο, όμως, κατά την εκτίμηση του πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου η οποία ταυτίζεται με την κρίση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στην απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2019 […], δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, και
   β) σύμφωνη με την άποψη που έχει διατυπώσει το ποινικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), δηλαδή το δικαστικό όργανο που θα ήταν αρμόδιο για την εξέταση μιας τέτοιας έφεσης εάν δεν ίσχυαν οι ως άνω εθνικές διατάξεις,

   μπορεί (ή πρέπει) το πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου να αγνοήσει την άποψη του πειθαρχικού τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου);

4) Εάν, στην περίπτωση που διαλαμβάνεται στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, ασκηθεί προσφυγή από τον Υπουργό Δικαιοσύνης ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου δικηγορικού συλλόγου και:
   α) ένας εκ των παραγόντων ο οποίος, κατά την κρίση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) που περιέχεται στην απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2019 […] και κατά την άποψη του πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου, δικαιολογεί την παραδοχή ότι το πειθαρχικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), δηλαδή το όργανο για το οποίο γίνεται λόγος στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α′, δεν είναι ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, είναι η επιρροή την οποία ασκεί η εκτελεστική εξουσία, και ειδικότερα ο Υπουργός Δικαιοσύνης, στη σύνθεση του οργάνου αυτού και
   β) οι αρμοδιότητες του εθνικού Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος, κατά την άποψη του πειθαρχικού τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), δηλαδή του οργάνου για το οποίο γίνεται λόγος στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α′, δύναται να ασκήσει αναίρεση κατά διάταξης που έχει εκδοθεί επί προσφυγής, ενώ δεν έχει τη δυνατότητα αυτή κατά την άποψη του ποινικού τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), δηλαδή του δικαστικού οργάνου για το οποίο γίνεται λόγος στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο β′, και κατά την άποψη του πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου, ασκούνται βάσει του νόμου από τον Υπουργό Δικαιοσύνης,

πρέπει το εν λόγω πειθαρχικό συμβούλιο δικηγορικού συλλόγου να μην εξετάσει την προσφυγή, εάν μόνο με αυτόν τον τρόπο δύναται να διασφαλιστεί η διεξαγωγή της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη και, ειδικότερα, να αποφευχθεί η συμμετοχή στη διαδικασία οργάνου το οποίο δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης;»

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

48 Ο εθνικός εισαγγελέας και η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη για τον λόγο ότι το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) δεν αποτελεί δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

49 Συναφώς, η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζει, αφενός, ότι, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, του πολωνικού Συντάγματος, ένα τέτοιο πειθαρχικό συμβούλιο μεριμνά για την προσήκουσα άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος, αποφαινόμενο επί του ζητήματος αν η συμπεριφορά των ενδιαφερομένων συνάδει με τους κανόνες δεοντολογίας, χωρίς όμως να είναι αρμόδιο να απονέμει δικαιοσύνη εξ ονόματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας ως δικαστήριο, κατά την έννοια του άρθρου 179 του πολωνικού Συντάγματος.

50 Αφετέρου, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, το εν λόγω πειθαρχικό συμβούλιο δεν πληροί την προϋπόθεση περί ανεξαρτησίας που απαιτείται κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, πρώτον, δεδομένου ότι δεν αποτελεί δικαστήριο κατά την έννοια του πολωνικού Συντάγματος, το όργανο αυτό δεν απολαύει των εγγυήσεων περί ανεξαρτησίας τις οποίες προβλέπει το εν λόγω Σύνταγμα όσον αφορά αποκλειστικώς τα δικαστήρια.

51 Δεύτερον, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι το ως άνω πειθαρχικό συμβούλιο δεν προφυλάσσεται από το ενδεχόμενο έμμεσης ασκήσεως επιρροής ικανής να κατευθύνει τις αποφάσεις του, δεδομένου ότι τα μέλη του εκλέγονται από τη συνέλευση του τοπικού δικηγορικού συλλόγου βάσει του άρθρο 40, σημείο 2, του νόμου περί δικηγόρων και, ως εκ τούτου, καλούνται να αποφαίνονται επί πειθαρχικών υποθέσεων που αφορούν συναδέλφους με την υποστήριξη των οποίων εξελέγησαν και από τους οποίους μπορεί, εν συνεχεία, να ανανεωθεί πλειστάκις η θητεία των μελών αυτών.

52 Τρίτον, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, τα ίδια μέλη μπορούν, όπως προκύπτει από το άρθρο 11 παράγραφος 4, του νόμου περί δικηγόρων, να παυθούν, πριν από τη λήξη της θητείας τους, από το όργανο που τα έχει εκλέξει κατά τα ανωτέρω, με συνέπεια να μην απολαύουν της εγγυήσεως περί ισοβιότητας.

53 Από την πλευρά του, ο εθνικός εισαγγελέας φρονεί ότι για τον χαρακτηρισμό ενός οργάνου ως δικαστηρίου, κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, περιλαμβανομένων του αντικειμένου της επίμαχης διαδικασίας, καθώς και της θέσεως και της λειτουργίας του οικείου οργάνου στην εθνική έννομη τάξη. Επομένως, τα επαγγελματικά πειθαρχικά συμβούλια μπορούν να θεωρούνται τέτοια δικαστήρια μόνον υπό την προϋπόθεση ότι επιτελούν αποστολή η οποία απόκειται στο κράτος, ιδίως δε εκείνη του να αποφαίνονται επί του δικαιώματος ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας. Λόγω, όμως, του αντικειμένου της διαφοράς της κύριας δίκης και του παρόντος σταδίου της πειθαρχικής διαδικασίας, τούτο δεν ισχύει εν προκειμένω, κατά τον εθνικό εισαγγελέα, για το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο

του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας). Συγκεκριμένα, ελλείψει αποφάσεως του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών προσάπτουσας στον R. G. ότι υπέπεσε σε πειθαρχικό παράπτωμα, το πειθαρχικό συμβούλιο δεν καλείται να αποφανθεί επί διαφοράς εξεταζόμενης κατ' αντιμωλίαν σχετικής με την πειθαρχική ευθύνη του εμπλεκομένου, ούτε, επομένως, επί του δικαιώματός του να ασκήσει την επαγγελματική δραστηριότητά του, αλλά μόνο να ελέγξει το βάσιμο της αποφάσεως του υπευθύνου περί περατώσεως της πειθαρχικής διαδικασίας.

54 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι το Δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμήσει αν το αιτούν όργανο αποτελεί «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και, κατά συνέπεια, αν μπορεί να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει της εν λόγω διατάξεως, λαμβάνει υπόψη σειρά στοιχείων, όπως είναι η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλίαν χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

55 Ωστόσο, όσον αφορά τον κατ' αντιμωλίαν χαρακτήρα της εκκρεμούς ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου διαδικασίας, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ δεν εξαρτά την υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο από το στοιχείο αυτό. Αντιθέτως, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι τα εθνικά δικαστήρια δύνανται να υποβάλουν τέτοια αίτηση στο Δικαστήριο μόνον εφόσον εκκρεμεί ενώπιόν τους ένδικη διαφορά και εφόσον καλούνται να αποφανθούν στο πλαίσιο διαδικασίας που πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση δικαστικής αποφάσεως [αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, σκέψη 56, και της 16ης Ιουλίου 2020, Governo della Repubblica italiana (Καθεστώς των Ιταλών ειρηνοδικών), C-658/18, EU:C:2020:572, σκέψη 63].

56 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται, κατ' αρχάς, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του νόμου περί δικηγόρων τις οποίες μνημονεύει το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας), ότι το συγκεκριμένο όργανο πληροί τα κριτήρια που αφορούν τη σύστασή του με νόμο, τη μονιμότητά, τον δεσμευτικό χαρακτήρα της δικαιοδοσίας του και την εκ μέρους του εφαρμογή κανόνων δικαίου.

57 Εν συνεχεία, όσον αφορά τις αμφιβολίες που διατύπωσε ο εθνικός εισαγγελέας ως προς τη λειτουργία που επιτελεί το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το συγκεκριμένο όργανο καλείται να εκδικάσει διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του, αποφαινόμενο στο πλαίσιο διαδικασίας που πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα, κατά την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως.

58 Πράγματι, από τα διαλαμβανόμενα στην απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το εν λόγω πειθαρχικό συμβούλιο έχει επιληφθεί προσφυγής ασκηθείσας από τον Υπουργό Δικαιοσύνης κατά αποφάσεως με την οποία υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών αποφάσισε να περατώσει πειθαρχική διαδικασία κινηθείσα κατά δικηγόρου, η δε προσφυγή αυτή μπορεί, μεταξύ άλλων, να έχει ως αποτέλεσμα την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως από το συγκεκριμένο πειθαρχικό συμβούλιο και, σε τέτοια περίπτωση, την αναπομπή της υποθέσεως στον υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών προς επανεξέταση.

59 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, όμως, ότι οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες το Δικαστήριο επιτελεί την αποστολή του σε περίπτωση προδικαστικής παραπομπής είναι ανεξάρτητες από τον χαρακτήρα και τον σκοπό των ένδικων διαδικασιών που κινούνται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Το άρθρο 267 ΣΛΕΕ μνημονεύει την απόφαση που πρόκειται να εκδώσει το εθνικό δικαστήριο χωρίς να προβλέπει ειδικό καθεστώς αναλόγως του χαρακτήρα της [απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, W. Ż. (Τμήμα πειθαρχικού ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός), C-487/19, EU:C:2021:798, σκέψη 83 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

60 Όσον αφορά, τέλος, τα επιχειρήματα της Πολωνικής Κυβερνήσεως, επισημαίνεται, αφενός, ότι το γεγονός ότι τα πειθαρχικά συμβούλια δικηγορικού συλλόγου δεν αποτελούν δικαστήρια, κατά την έννοια του άρθρου 179 του πολωνικού Συντάγματος, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να έχουν τα όργανα αυτά την ιδιότητα του «δικαστηρίου», κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Πράγματι, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, το ζήτημα αν ένα όργανο αποτελεί δικαστήριο κατά την έννοια της διατάξεως αυτής του δικαίου της Ένωσης διέπεται αποκλειστικώς από το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

61 Κατά τα λοιπά, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως αποφανθεί ότι επαγγελματικοί φορείς, ιδίως δε οι αρμόδιοι για τους δικηγόρους, δύνανται να αποτελούν δικαστήρια κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούν τις απαιτήσεις που έχει θέσει η νομολογία η οποία υπομνήσθηκε στις σκέψεις 54 και 55 της παρούσας αποφάσεως (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Koller, C-118/09, EU:C:2010:805, σκέψεις 22 και 23, και της 17ης Ιουλίου 2014, Torresi, C-58/13 και C-59/13, EU:C:2014:2088, σκέψεις 17, 19 και 30).

62 Όσον αφορά, αφετέρου, την προϋπόθεση σχετικά με την ανεξαρτησία του αιτούντος οργάνου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η προϋπόθεση αυτή είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος δικαστικής συνεργασίας το οποίο ενσαρκώνει ο μηχανισμός προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, μηχανισμός που είναι δυνατόν να ενεργοποιείται μόνον από επιφορτισμένο με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης όργανο το οποίο πληροί, μεταξύ άλλων, το εν λόγω κριτήριο περί ανεξαρτησίας (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

63 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια της «ανεξαρτησίας» περιλαμβάνει δύο πτυχές. Η πρώτη, εξωτερική, πτυχή προϋποθέτει ότι το σχετικό όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτονομία, χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε ιεραρχική σχέση ή σχέση υπαγωγής έναντι οποιουδήποτε και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προελεύσεως και ότι, ως εκ τούτου, προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών του και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους [αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 121 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

64 Η δεύτερη πτυχή, εσωτερικής φύσεως, είναι παρεμφερής προς την έννοια της αμεροληψίας και συναρτάται προς την τήρηση ίσων αποστάσεων ως προς τους διαδίκους και τα αντιπαρατιθέμενα συμφέροντά τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς. Η πτυχή αυτή επιτάσσει την τήρηση αντικειμενικότητας και την απουσία κάθε συμφέροντος ως προς την επίλυση της διαφοράς πέραν της αυστηρής εφαρμογής των κανόνων δικαίου [αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ.

(Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 122 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

65 Οι εγγυήσεις αυτές περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας απαιτούν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξαιρέσεως ή παύσεώς τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τη στεγανότητα του εν λόγω οργάνου έναντι των εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων [αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 123 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

66 Ειδικότερα, η απαραίτητη αυτή ελευθερία των δικαστών από κάθε είδους εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις επιτάσσει, όπως έχει επανειλημμένως υπενθυμίσει το Δικαστήριο, ορισμένες εγγυήσεις για την προστασία των προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί το δικαιοδοτικό έργο, όπως είναι η ισοβιότητα [αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

67 Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι οι κανόνες που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 65 της παρούσας αποφάσεως πρέπει, ειδικότερα, να καθιστούν δυνατό να αποκλειστεί όχι μόνον οποιαδήποτε άμεση άσκηση επιρροής, υπό τη μορφή εντολών, αλλά και πιο έμμεσες μορφές ασκήσεως επιρροής δυνάμενες να κατευθύνουν τις αποφάσεις των οικείων δικαστών [απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 125 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

68 Όσον αφορά το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας), επισημαίνεται, κατά πρώτον, ότι, όπως προβλέπει το άρθρο 89 του νόμου περί δικηγόρων, τα πειθαρχικά συμβούλια δικηγορικού συλλόγου πρέπει να ασκούν τα δικαιοδοτικά καθήκοντά τους επί πειθαρχικών υποθέσεων «με πλήρη ανεξαρτησία».

69 Κατά δεύτερον, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η άποψη της Πολωνικής Κυβερνήσεως ότι η εκλογή των μελών ενός τέτοιου πειθαρχικού συμβουλίου από το σώμα των δικηγόρων που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του οικείου δικηγορικού συλλόγου και το γεγονός ότι το συγκεκριμένο σώμα μπορεί, στο μέλλον, να προβαίνει σε ενδεχόμενη επανεκλογή των μελών αυτών προκαλούν αμφιβολίες ως προς την ικανότητά του να αποφαίνεται αμερόληπτα επί των πειθαρχικών υποθέσεων που υποβάλλονται στην κρίση του.

70 Πράγματι, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του συλλογικού χαρακτήρα τους, οι πράξεις εκλογής ή επανεκλογής των μελών του πειθαρχικού συμβουλίου του οικείου τοπικού δικηγορικού συλλόγου από τη γενική συνέλευση των δικηγόρων που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του δικηγορικού συλλόγου, συγκεκριμένα δε, όσον αφορά τον δικηγορικό σύλλογο Βαρσοβίας και όπως προκύπτει από τις διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν όργανο, από περίπου 5 500 δικηγόρους, δεν μπορούν να προκαλέσουν αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία και την αμεροληψία των κατά τα ανωτέρω εκλεγόμενων μελών οσάκις αυτά καλούνται να αποφαίνονται, προς

το γενικό συμφέρον, επί ενδεχόμενης παραβάσεως των κανόνων δεοντολογίας που διέπουν το επάγγελμα του δικηγόρου εκ μέρους κάποιου από τους εγγεγραμμένους στο εν λόγω μητρώο δικηγόρους.

71 Κατά τρίτον, ούτε το γεγονός ότι, κατά το γράμμα του, το άρθρο 11, παράγραφος 4, του νόμου περί δικηγόρων προβλέπει ότι τα μέλη των οργάνων του δικηγορικού σώματος και των τοπικών δικηγορικών συλλόγων δύνανται να παυθούν από τα καθήκοντά τους πριν από τη λήξη της θητείας τους από το όργανο που τα έχει εκλέξει προκαλεί, εν προκειμένω, αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία του Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας).

72 Συναφώς, και όπως υπενθυμίζει η Πολωνική Κυβέρνηση, το Δικαστήριο έχει, βεβαίως, κρίνει προσφάτως, όσον αφορά τα ισπανικά Tribunales Economico-Administrativos (οικονομικά-διοικητικά δικαστήρια), ότι το καθεστώς παύσεως των μελών τους δεν διέπεται από ειδική ρύθμιση, μέσω ρητών νομοθετικών διατάξεων, αλλά εμπίπτει αποκλειστικώς στους γενικούς κανόνες του διοικητικού δικαίου και, ειδικότερα, στο βασικό καθεστώς των υπαλλήλων της Δημόσιας Διοίκησης, οπότε η δυνατότητα παύσεως των εν λόγω μελών δεν περιορίζεται, όπως επιτάσσει η αρχή της ισοβιότητας, σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις που απηχούν θεμιτούς και επιτακτικούς λόγους οι οποίοι δικαιολογούν τη λήψη τέτοιου μέτρου. Το Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι η επίμαχη εθνική νομοθεσία δεν διασφαλίζει ότι τα μέλη των οργάνων αυτών προφυλάσσονται από εξωτερικές πιέσεις δυνάμενες να εγείρουν αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία τους και ότι ένα τέτοιο σύστημα δεν είναι, ειδικότερα, ικανό να παρεμποδίσει αποτελεσματικά τις μη προσήκουσες επεμβάσεις ή πιέσεις της εκτελεστικής εξουσίας προς τα μέλη τους, με αποτέλεσμα τα εν λόγω όργανα να μην μπορούν να χαρακτηριστούν ως δικαστήρια κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψεις 66 έως 69).

73 Εν προκειμένω, πρέπει ωστόσο να επισημανθεί, πρώτον, ότι η δικαιοδοτική λειτουργία που επιτελούν τα πειθαρχικά συμβούλια δικηγορικού συλλόγου έχει ιδιαιτέρως εξειδικευμένο χαρακτήρα, δεδομένου ότι σ' αυτά απόκειται, κατ' ουσίαν, να μεριμνούν για την τήρηση, εκ μέρους των μελών του οικείου επαγγελματικού συλλόγου, των κανόνων δεοντολογίας που θεσπίζονται ειδικώς για τη ρύθμιση της ασκήσεως του δικηγορικού επαγγέλματος, επιβάλλοντας κυρώσεις, οσάκις τούτο απαιτείται, στα μέλη του συλλόγου που παραβαίνουν τους κανόνες αυτούς.

74 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι η ενδεχόμενη παύση των μελών ενός τέτοιου πειθαρχικού οργάνου απόκειται σε εσωτερική αρχή του οικείου επαγγελματικού συλλόγου δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να καταστήσει δυνατή την άσκηση πιέσεων ή την οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση παρέμβαση εξωτερικής προς τον συγκεκριμένο επαγγελματικό σύλλογο εξουσίας με σκοπό την άσκηση επιρροής στη δικαιοδοτική αποστολή που έχει ανατεθεί κατ' αυτόν τον τρόπο στο εν λόγω πειθαρχικό όργανο.

75 Δεύτερον, από τις διευκρινίσεις που παρέσχε το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας), απαντώντας σε διάφορες ερωτήσεις τις οποίες του έθεσε το Δικαστήριο, προκύπτει ότι, αφενός, μολονότι το άρθρο 58, σημείο 13, του νόμου περί δικηγόρων προβλέπει ότι το ανώτατο συμβούλιο των δικηγορικών συλλόγων έχει αποκλειστική δικαιοδοσία να ζητεί από τις αρμόδιες αρχές την παύση των μελών των οργάνων δικηγορικού συλλόγου, η εν λόγω διάταξη προβλέπει ρητώς εξαίρεση από τον κανόνα αυτόν όσον αφορά τα μέλη των πειθαρχικών οργάνων. Κατά το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου

Βαρσοβίας), εξ αυτού συνάγεται ότι το ανώτατο συμβούλιο των δικηγορικών συλλόγων δεν μπορεί να υποβάλει αίτηση περί παύσεως μέλους πειθαρχικού συμβουλίου πριν από τη λήξη της θητείας του.

76 Αφετέρου, από τις εν λόγω διευκρινίσεις προκύπτει ότι η γενική συνέλευση του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας ουδέποτε έκανε χρήση της εξουσίας παύσεως η οποία φαίνεται να της παρέχεται βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 4, του νόμου περί δικηγόρων, η δε διάταξη αυτή πρέπει να θεωρηθεί κατ' ουσίαν ανενεργή, στοιχείο το οποίο επιρρωννύει, κατά τα λοιπά, και το γεγονός ότι ο κανονισμός του δικηγορικού συλλόγου δεν περιλαμβάνει καμία διάταξη διευκρινίζουσα τις ουσιαστικές ή διαδικαστικές προϋποθέσεις που θα καθιστούσαν εφικτή τη συγκεκριμένη εφαρμογή της δυνατότητας που θεωρητικά παρέχεται βάσει της εν λόγω διατάξεως.

77 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 52 και 53 των προτάσεών του, από τις διάφορες αυτές διευκρινίσεις προκύπτει, επομένως, ότι, όσον αφορά την ενδεχόμενη δυνατότητα παύσεως των μελών του Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας), το άρθρο 11, παράγραφος 4, του νόμου περί δικηγόρων ήταν πάντοτε νεκρό γράμμα, στερούμενο κάθε συγκεκριμένης αποτελεσματικότητας.

78 Τρίτον, πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι απλώς και μόνον η πιθανότητα η γενική συνέλευση τοπικού δικηγορικού συλλόγου –ως συλλογικό όργανο στο οποίο μετέχει το σύνολο των δικηγόρων που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο δικηγόρων του οικείου συλλόγου, ήτοι, όσον αφορά τον δικηγορικό σύλλογο Βαρσοβίας και όπως έχει ήδη επισημανθεί, περίπου 5 500 μέλη– να κληθεί, υπό ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις που δεν έχουν ακόμη καθοριστεί, να ασκήσει εξουσία παύσεως μέλους του πειθαρχικού συμβουλίου του εν λόγω δικηγορικού συλλόγου, δεν δύναται να προκαλέσει σοβαρούς φόβους προσβολής της ανεξαρτησίας ενός μέλους ή του ίδιου του συμβουλίου κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών του καθηκόντων.

79 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι το Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου Βαρσοβίας) πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να μπορεί να θεωρηθεί δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

80 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 10, παράγραφος 6, της οδηγίας 2006/123 έχει την έννοια ότι καθιστά το άρθρο 47 του Χάρτη εφαρμοστέο επί διαδικασίας προσφυγής ασκηθείσας από δημόσια αρχή ενώπιον πειθαρχικού συμβουλίου δικηγορικού συλλόγου, με αίτημα την ακύρωση αποφάσεως με την οποία υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών περάτωσε διαδικασία πειθαρχικής εξετάσεως κατά δικηγόρου, καθόσον διαπίστωσε ότι δεν υφίστατο πειθαρχικό παράπτωμα καταλογιστέο στον δικηγόρο, και με αίτημα επίσης, σε περίπτωση ακυρώσεως της εν λόγω αποφάσεως, την αναπομπή της υποθέσεως στον υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών.

Επί του παραδεκτού

81 Η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι απαράδεκτο για τον λόγο ότι η οδηγία 2006/123 δεν έχει εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης. Διατείνεται συναφώς, πρώτον, ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης περίπτωση έχει αμιγώς εσωτερικό

χαρακτήρα, δεύτερον, ότι η οδηγία 98/5 αποτελεί lex specialis που κατισχύει της οδηγίας 2006/123, τρίτον, ότι μόνον η εγγραφή στο μητρώο δικηγόρων εμπίπτει στο σύστημα χορηγήσεως αδείας που προβλέπει η οδηγία αυτή και ότι στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν τίθεται ζήτημα τέτοιας εγγραφής ή διαγραφής από το συγκεκριμένο μητρώο και, τέταρτον, ότι, καθόσον οι πειθαρχικές διαδικασίες προσομοιάζουν με τις ποινικές, πρέπει να θεωρηθεί ότι και αυτές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας, όπως άλλωστε συμβαίνει με τις ποινικές διαδικασίες κατά το άρθρο 1, παράγραφος 5.

82 Κατά την Πολωνική Κυβέρνηση, ούτε το άρθρο 47 του Χάρτη είναι κρίσιμο εν προκειμένω, δεδομένου ότι δεν υφίσταται καμία περίπτωση εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, η δε Ένωση στερείται, εν πάση περιπτώσει, αρμοδιότητας όσον αφορά τις πειθαρχικές διαδικασίες και τα ένδικα βοηθήματα και μέσα επί πειθαρχικών υποθέσεων.

83 Επιβάλλεται ωστόσο η διαπίστωση ότι τα ανωτέρω επιχειρήματα της Πολωνικής Κυβερνήσεως αφορούν, κατ' ουσίαν, το πεδίο εφαρμογής και το περιεχόμενο και, ως εκ τούτου, την ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης τις οποίες αφορά το πρώτο προδικαστικό ερώτημα. Τα επιχειρήματα αυτά, όμως, τα οποία αφορούν την ουσία του υποβληθέντος ερωτήματος, δεν μπορούν, ως εκ της φύσεώς τους, να συνεπάγονται το απαράδεκτο του συγκεκριμένου ερωτήματος [βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, A. B. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές), C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψη 80].

84 Αφετέρου, πρέπει επίσης να απορριφθεί η αντίρρηση με την οποία προβάλλεται ότι η θέσπιση των εφαρμοστέων στους δικηγόρους πειθαρχικών κανόνων και διαδικασιών εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών. Πράγματι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι υφίσταται τέτοια αποκλειστική αρμοδιότητα, εξακολουθεί να ισχύει, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ότι τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά την άσκηση τέτοιων αρμοδιοτήτων, να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης [βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

85 Από την πλευρά του, ο εθνικός εισαγγελέας υποστηρίζει ότι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα υποβλήθηκε απλώς και μόνον ως προαπαιτούμενο για τη διατύπωση του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου ερωτήματος. Δεδομένου, όμως, ότι, κατά τον εθνικό εισαγγελέα, τα λοιπά τρία ερωτήματα είναι απαράδεκτα, η απάντηση στο πρώτο ερώτημα δεν έχει καμία χρησιμότητα για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί αναγκαία προκειμένου να είναι σε θέση το αιτούν δικαστήριο να εκδώσει την απόφασή του κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

86 Εντούτοις, επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, αφενός, εγείρει ζήτημα ερμηνευτικής δυσχέρειας του δικαίου της Ένωσης το οποίο σχετίζεται με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης και, αφετέρου, έχει, όπως επισήμανε και το αιτούν δικαστήριο, χαρακτήρα προκρίματος ως προς τα λοιπά τρία υποβληθέντα ερωτήματα. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να εξετάσει το πρώτο προδικαστικό ερώτημα ακολουθώντας, συναφώς, τη λογική αλληλουχία με την οποία το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε τα διάφορα ερωτήματα.

87 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, το πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

88 Όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής της οδηγίας 2006/123, εν γένει, και του άρθρου της 10, παράγραφος 6, το οποίο αφορά ειδικότερα το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, υπενθυμίζεται, κατά πρώτον, ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 33 της οδηγίας αυτής, οι υπηρεσίες που διέπονται από τη συγκεκριμένη οδηγία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις υπηρεσίες παροχής νομικών συμβουλών. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 4, σημείο 1, της εν λόγω οδηγίας, για τους σκοπούς της νοείται ως «υπηρεσία» κάθε μη μισθωτή οικονομική δραστηριότητα, που παρέχεται κατά κανόνα έναντι αμοιβής, κατά το άρθρο 57 ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, δεν αμφισβητείται ότι οι νομικές υπηρεσίες που παρέχουν οι δικηγόροι εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2006/123.

89 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, την περίσταση, την οποία επισήμανε το αιτούν δικαστήριο στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά, εκ πρώτης όψεως, αμιγώς εσωτερική κατάσταση, στο μέτρο που η συγκεκριμένη υπόθεση δεν φαίνεται να σχετίζεται με περίπτωση απτόμενη της ελευθερίας εγκαταστάσεως ή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών εκ μέρους των δικηγόρων, κατά την έννοια, αντιστοίχως, των άρθρων 49 έως 55 και 56 έως 62 ΣΛΕΕ, αρκεί η υπόμνηση ότι το στοιχείο αυτό δεν δύναται να αποκλείσει τη δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων του κεφαλαίου ΙΙΙ της οδηγίας 2006/123 και, επομένως, του άρθρου της 10. Πράγματι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι διατάξεις του εν λόγω κεφαλαίου ΙΙΙ έχουν την έννοια ότι εφαρμόζονται και σε κατάσταση της οποίας όλα τα κρίσιμα στοιχεία περιορίζονται στο εσωτερικό ενός μόνον κράτους μέλους (απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2018, X και Visser, C-360/15 και C-31/16, EU:C:2018:44, σκέψη 110).

90 Όσον αφορά, κατά τρίτον, το επιχείρημα που προέβαλε η Πολωνική Κυβέρνηση ότι η δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας 2006/123 αποκλείεται εν προκειμένω λόγω του ότι των διατάξεων αυτών κατισχύουν εκείνες της οδηγίας 98/5 ως lex specialis, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/123 προβλέπει απλώς ότι, εάν οι διατάξεις της συγκεκριμένης οδηγίας έρχονται σε σύγκρουση με διάταξη άλλης πράξεως που ρυθμίζει ειδικά ζητήματα σχετικά με την πρόσβαση και την άσκηση δραστηριότητας παροχής υπηρεσίας σε ειδικούς τομείς ή ειδικά επαγγέλματα, τότε η διάταξη της άλλης αυτής πράξεως υπερισχύει και εφαρμόζεται σε αυτούς τους ειδικούς τομείς ή τα ειδικά επαγγέλματα.

91 Επιβάλλεται, όμως, συναφώς η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 77, 78, 80 και 81 των προτάσεών του, η οδηγία 98/5 δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση δικηγόρου ο οποίος, όπως και ο R. G., δεν φαίνεται να έχει αποκτήσει τον επαγγελματικό τίτλο του σε κράτος μέλος διαφορετικό από τη Δημοκρατία της Πολωνίας ή να έχει ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης εγκαταστάσεως που κατοχυρώνεται με το άρθρο 49 ΣΛΕΕ προκειμένου να εγκατασταθεί στο τελευταίο κράτος μέλος ως δικηγόρος. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση όπως η επίμαχη της κύριας δίκης, ουδόλως δύναται να ανακύψει σύγκρουση, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/123, μεταξύ των διατάξεων της εν λόγω οδηγίας και εκείνων της οδηγίας 98/5.

92 Ομοίως και δεδομένου ότι η οδηγία 98/5 δεν έχει εφαρμογή στο εν λόγω πλαίσιο, το άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/123, το οποίο προβλέπει ότι το τμήμα 1 του κεφαλαίου ΙΙΙ της δεύτερης οδηγίας δεν εφαρμόζεται όσον αφορά πτυχές των συστημάτων χορηγήσεως αδείας που διέπονται άμεσα ή έμμεσα από άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης, ουδόλως ασκεί επιρροή εν προκειμένω.

93 Κατά τέταρτον, όσον αφορά την άποψη της Πολωνικής Κυβερνήσεως ότι επιβάλλεται κατ' αναλογίαν να μην εφαρμόζονται επί πειθαρχικών διαδικασιών οι διατάξεις της οδηγίας 2006/123, λόγω του ότι με το άρθρο 1, παράγραφος 5, της οδηγίας αυτής διευκρινίζεται, με ορισμένες επιφυλάξεις, ότι δεν θίγονται οι κανόνες του ποινικού δικαίου των κρατών μελών, αρκεί η διαπίστωση ότι από το γράμμα της διατάξεως αυτής ουδέν επιχείρημα μπορεί να συναχθεί υπέρ της άποψης ότι το θεσπισθέν καθεστώς εξαιρέσεως σχετικά με τους κανόνες ποινικού δικαίου των κρατών μελών μπορεί να τύχει εφαρμογής και στην περίπτωση των εφαρμοστέων επί πειθαρχικών υποθέσεων κανόνων.

94 Κατά τα λοιπά, επισημαίνεται ότι διάφορες διατάξεις της οδηγίας 2006/123 καταδεικνύουν, αντιθέτως, ότι οι διατάξεις σχετικά με τις πειθαρχικές διαδικασίες δεν είναι δυνατόν να υπαχθούν σε καθεστώς ανάλογο εκείνου που προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 5, της οδηγίας αυτής όσον αφορά τους κανόνες ποινικού δικαίου των κρατών μελών. Παραδείγματος χάριν, η έννοια της «απαιτήσεως», η οποία έχει ουσιώδη σημασία για το σύστημα της οδηγίας 2006/123 συνολικά και του κεφαλαίου της ΙΙΙ ειδικότερα, όπως προκύπτει από τα άρθρα της 14 και 15, ορίζεται στο άρθρο 4, σημείο 7, της συγκεκριμένης οδηγίας ως καταλαμβάνουσα, μεταξύ άλλων, κάθε υποχρέωση, απαγόρευση, προϋπόθεση ή όριο που απορρέει από τους «κανόνες επαγγελματικών συλλόγων» που εγκρίνονται στο πλαίσιο της ασκήσεως της νομικής αυτονομίας τους.

95 Υπό το πρίσμα του συνόλου των ανωτέρω διευκρινίσεων και όσον αφορά, πέμπτον, τη δυνατότητα εφαρμογής εν προκειμένω του άρθρου 10, παράγραφος 6, της οδηγίας 2006/123, υπενθυμίζεται ότι η διάταξη αυτή ορίζει, υπό τον τίτλο «Προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας», ότι κάθε απόφαση των αρμόδιων αρχών, περιλαμβανομένης της άρνησης ή της ανάκλησης της άδειας, πρέπει να είναι δεόντως αιτιολογημένη και πρέπει να μπορεί να προσβληθεί ενώπιον των δικαστηρίων ή άλλων οργάνων έννομης προστασίας.

96 Επισημαίνεται συναφώς ότι, βάσει του άρθρου 4, σημείο 6, της οδηγίας 2006/123, ως «σύστημα χορήγησης άδειας» νοείται κάθε διαδικασία που υποχρεώνει τον πάροχο ή τον αποδέκτη της υπηρεσίας να υποβάλει αίτηση στην αρμόδια αρχή για την έκδοση επίσημης ή σιωπηρής αποφάσεως σχετικά με την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή με την άσκησή της.

97 Ως εκ τούτου, δεν χωρεί αμφιβολία ότι ρύθμιση η οποία εξαρτά την άσκηση της δραστηριότητας δικηγόρου από προηγούμενη εγγραφή στο μητρώο του δικηγορικού συλλόγου και η οποία επιβάλλει, κατ' αυτόν τον τρόπο, στους ενδιαφερομένους να υποβληθούν σε διαδικασία που προϋποθέτει την εκ μέρους τους υποβολή αιτήσεως στην αρμόδια αρχή για την έκδοση επίσημης αποφάσεως επιτρέπουσας την πρόσβαση στη συγκεκριμένη δραστηριότητα και την άσκησή της, καθιερώνει σύστημα χορήγησης άδειας, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 6, και του κεφαλαίου ΙΙΙ της οδηγίας 2006/123 (πρβλ. απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Cali Apartments, C-724/18 και C-727/18, EU:C:2020:743, σκέψεις 47, 49, 51 και 52). Εξάλλου, τούτο επιβεβαιώνεται ρητώς από την αιτιολογική σκέψη 39 της εν λόγω οδηγίας, κατά την οποία η έννοια του «συστήματος χορήγησης άδειας» καλύπτει, μεταξύ άλλων, «την υποχρέωση του προσώπου που επιθυμεί να ασκήσει τη δραστηριότητα να γίνει μέλος επαγγελματικού οργάνου».

98 Το «σύστημα χορήγησης άδειας», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 6, της οδηγίας 2006/123, διακρίνεται από την «απαίτηση», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, της οδηγίας αυτής, η οποία αφορά, μεταξύ άλλων, κάθε υποχρέωση, απαγόρευση, προϋπόθεση ή όριο που προβλέπεται στις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών ή προκύπτει από τους κανόνες επαγγελματικών συλλόγων που εγκρίνονται στο πλαίσιο της ασκήσεως της νομικής αυτονομίας τους (πρβλ. απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Cali

Apartments, C-724/18 και C-727/18, EU:C:2020:743, σκέψεις 48 και 49). Επομένως, οι πειθαρχικού χαρακτήρα κανόνες που ισχύουν ειδικώς στην περίπτωση τέτοιων επαγγελματικών συλλόγων δεν συνιστούν κανόνες από τους οποίους εξαρτάται η ίδια η πρόσβαση στην άσκηση της οικείας επαγγελματικής δραστηριότητας, μέσω επίσημης αποφάσεως των αρμόδιων αρχών επιτρέπουσας την εν λόγω δραστηριότητα, αλλά «απαιτήσεις» σχετικές με την άσκηση, αυτή καθεαυτήν, της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι οποίες δεν εμπίπτουν, κατ' αρχήν, σε τέτοιο σύστημα χορηγήσεως αδείας.

99 Εξάλλου, πρέπει επίσης να γίνει δεκτό ότι απόφαση δημόσιας αρχής με την οποία διατάσσεται η διαγραφή από το μητρώο δικηγορικού συλλόγου συνιστά, κατ' αρχήν, «ανάκληση της άδειας», κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 6, της οδηγίας 2006/123. Ως εκ τούτου, όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να χαρακτηρίζεται ως τέτοια ανάκληση αδείας μια πειθαρχική απόφαση εκδοθείσα βάσει του άρθρου 81, παράγραφος 1, του νόμου περί δικηγόρων, με την οποία διατάσσεται η οριστική παύση ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος. Πράγματι, από το άρθρο 82, παράγραφος 2, του εν λόγω νόμου προκύπτει ότι μια τέτοια απόφαση περί οριστικής παύσεως συνεπάγεται τη διαγραφή από το μητρώο των δικηγόρων χωρίς δικαίωμα υποβολής αίτησης επανεγγραφής για χρονικό διάστημα 10 ετών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση περί οριστικής παύσεως ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος κατέστη αμετάκλητη.

100 Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι, όπως επισημαίνουν η Πολωνική και η Ολλανδική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η προσφυγή που εκκρεμεί επί του παρόντος ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου δεν μπορεί να καταλήξει στην έκδοση τέτοιας αποφάσεως περί οριστικής παύσεως ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος, η οποία θα συνεπαγόταν, επομένως, τη διαγραφή του ενδιαφερομένου από το μητρώο του δικηγορικού συλλόγου και, ως εκ τούτου, την ανάκληση αδείας, κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 6, της οδηγίας 2006/123.

101 Πράγματι, από τα διαλαμβανόμενα στην απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά προσφυγή ασκηθείσα από τον Υπουργό Δικαιοσύνης κατά αποφάσεως με την οποία, όλως αντιθέτως, υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών εκτίμησε, μετά από προκαταρκτική έρευνα, ότι δεν συνέτρεχε, εν προκειμένω, ζήτημα ασκήσεως πειθαρχικής διώξεως ενώπιον του οργάνου που είναι αρμόδιο να αποφανθεί επ' αυτής και να αποφασίσει, εκδικάζοντας τη συγκεκριμένη υπόθεση, ενδεχόμενη επιβολή της οριστικής παύσεως ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος ως πειθαρχικής κυρώσεως. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει επίσης ότι, στο δικονομικό πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, η απόφαση που καλείται να εκδώσει το αιτούν δικαστήριο δύναται να συνίσταται αποκλειστικώς είτε στην απόρριψη της εν λόγω προσφυγής είτε στην ευδοκίμηση της προσφυγής και στην αναπομπή, στην τελευταία αυτή περίπτωση, της υποθέσεως στον υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών με σκοπό την εκ νέου εξέταση της δικογραφίας.

102 Επομένως, από τα προεκτεθέντα προκύπτει, αφενός, ότι η διαδικασία που εκκρεμεί επί του παρόντος ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή πειθαρχικής κυρώσεως σε δικηγόρο, περιλαμβανομένης και της οριστικής παύσεως ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος, και, αφετέρου, ότι διάδικοι στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η οποία αφορά αποκλειστικώς απόφαση του υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών να μην κινήσει πειθαρχική δίωξη κατά του εμπλεκομένου δικηγόρου, είναι ο υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών και ο Υπουργός Δικαιοσύνης, δεδομένου ότι, κατά το συγκεκριμένο στάδιο της διαδικασίας, ο ενδιαφερόμενος δικηγόρος δεν διώκεται πειθαρχικώς, ούτε είναι διάδικος στην εν λόγω διαδικασία.

103 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το άρθρο 10, παράγραφος 6, της οδηγίας 2006/123 δεν έχει εφαρμογή στο πλαίσιο της κύριας δίκης. Κατά συνέπεια, η διάταξη αυτή δεν μπορεί, στο ίδιο πλαίσιο, να έχει ως αποτέλεσμα ούτε την εφαρμογή του άρθρου 47 του Χάρτη.

104 Όσον αφορά το άρθρο 47 του Χάρτη, πρέπει να υπομνησθεί ότι η διάταξη αυτή, η οποία αποτελεί επιβεβαίωση της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, κατοχυρώνει, υπέρ κάθε προσώπου του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου (απόφαση της 20ής Απριλίου 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

105 Ως εκ τούτου, η αναγνώριση του δικαιώματος αυτού, σε συγκεκριμένη περίπτωση, προϋποθέτει, όπως προκύπτει από το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη, ότι το πρόσωπο που το επικαλείται προβάλλει δικαιώματα ή ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 20ής Απριλίου 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

106 Από τα στοιχεία που περιέχονται στην απόφαση περί παραπομπής δεν προκύπτει, όμως, ότι, στο παρόν στάδιο της διαδικασίας της κύριας δίκης, ο δικηγόρος R. G., ο οποίος κατά το παρόν στάδιο δεν είναι ο ίδιος διάδικος στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, θα μπορούσε να επικαλεστεί δικαίωμα το οποίο του παρέχεται βάσει του δικαίου της Ένωσης, δεδομένου ότι το άρθρο 10, παράγραφος 6, της οδηγίας 2006/123 δεν μπορεί, ειδικότερα και όπως διευκρινίστηκε ανωτέρω, να τύχει εφαρμογής εν προκειμένω.

107 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 10, παράγραφος 6, της οδηγίας 2006/123 έχει την έννοια ότι δεν καθιστά το άρθρο 47 του Χάρτη εφαρμοστέο επί διαδικασίας προσφυγής ασκηθείσας από δημόσια αρχή ενώπιον πειθαρχικού συμβουλίου δικηγορικού συλλόγου, με αίτημα την ακύρωση αποφάσεως με την οποία υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών περάτωσε διαδικασία πειθαρχικής εξετάσεως κατά δικηγόρου, καθόσον διαπίστωσε ότι δεν υφίστατο πειθαρχικό παράπτωμα καταλογιστέο στον δικηγόρο, και με αίτημα επίσης, σε περίπτωση ακυρώσεως της εν λόγω αποφάσεως, την αναπομπή της υποθέσεως στον υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών.

Επί του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

108 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η εξέταση του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου ερωτήματος, τα οποία υποβλήθηκαν από το αιτούν δικαστήριο αποκλειστικώς για την περίπτωση κατά την οποία από την απάντηση στο πρώτο ερώτημα θα προέκυπτε ότι το άρθρο 47 του Χάρτη έχει εφαρμογή στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης.

Επί των δικαστικών εξόδων

109 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 10, παράγραφος 6, της οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά, έχει την έννοια ότι δεν καθιστά το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμοστέο επί διαδικασίας προσφυγής ασκηθείσας από δημόσια αρχή ενώπιον πειθαρχικού συμβουλίου δικηγορικού συλλόγου με αίτημα την ακύρωση αποφάσεως με την οποία υπεύθυνος πειθαρχικών διαδικασιών περάτωσε διαδικασία πειθαρχικής εξετάσεως κατά δικηγόρου, καθόσον διαπίστωσε ότι δεν υφίστατο πειθαρχικό παράπτωμα καταλογιστέο στον δικηγόρο, και με αίτημα επίσης, σε περίπτωση ακυρώσεως της εν λόγω αποφάσεως, την αναπομπή της υποθέσεως στον υπεύθυνο πειθαρχικών διαδικασιών.

(υπογραφές)